

LHV IN GELIJK GESTELD RECHTER CORRIGEERT ACM

De LHV heeft zich volgens de rechter niet schuldig gemaakt aan overtreding van de Mededingingswet. De boete van 5,9 miljoen die de ACM had opgelegd, is van de baan. Daarnaast speelde een tweede boete van de ACM voor een zegelverbreking. Al in 2014 maakte stelde de rechter de LHV in het gelijk en werd deze boete ongedaan gemaakt. Maar driemaal is scheepsrecht: de ACM heeft in deze procedure eerder ook persoonlijke boetes gegeven aan twee functionarissen van de LHV en schrapte die al uit zichzelf voordat de rechter er aan te pas kwam.

Op 10 april 2010 viel de ACM (toen nog NMa) meer dan dertig man sterk de LHV-burelen binnen. Die dag zal niemand bij de LHV vergeten. “Ze gingen te werk alsof er een drugskartel werd opgerold”, herinnert directeur Lodi Hennink zich. “Er werd een kopie gedraaid van alle ICT-bestanden van de vereniging, kasten werden opengetrokken, de inhoud van ordners werd pagina voor pagina bekeken en medewerkers werden in kamers geroepen om te worden gehoord. Het heeft dagen geduurd voordat de laatste ACM-ambtenaar van de verdieping weg was.”

■ Drie zaken

Op die dag in 2010 speelden twee verdeningen. De LHV zou de toetreding van nieuwe artsen belemmeren en het moeilijk maken voor patiënten om over te stappen naar een andere huisarts. De LHV heeft dat bestreden. Met succes, zo blijkt nu. De rechter oordeelt dat de LHV onschuldig is en zo komt er een eind aan vijf jaar juridisch touwtrekken. De verdenking van het belemmeren van het overstappen van patiënten liet ACM weliswaar al snel vallen, maar in de andere verdenking beet ze zich vast. Ook al oordeelde de onafhankelijke commissie – ingesteld door de ACM zelf – die de zaak in 2012 onderzocht dat er geen sprake is geweest van overtreding van de Mededingingswet. Die commissie gaf het advies de boete in te trekken, maar de ACM volhardde in haar besluit. Wel verlaagde ze

DRIE KEER GELIJK GEKREGEN

I VERMEENDE BELEMMERING WISSELEN VAN HUISARTS

Verdenking

De LHV zou een beleid voeren dat erop is gericht om het wisselen van huisarts te bemoeilijken.

Vervolg

Vanaf het allereerste begin is voor de ACM duidelijk geworden dat de verdenking diametraal tegenover de feiten staat. Onder andere in samenspraak met de NPCF is

het de LHV veel aan gelegen om wisselen van huisarts zo makkelijk mogelijk te laten zijn. Al spoedig is de ACM tot het oordeel gekomen dat zij er naast zat en heeft zij de verdenking laten vallen.

II VERMEENDE BELEMMERING TOETREDING TOT DE MARKT

Verdenking

De LHV zou de toetreding van nieuwe huisartsen belemmeren.

Maatregel

ACM legt de LHV een boete op van 7,7 miljoen euro. Twee LHV-functionarissen krijgen separaat ieder een persoonlijke boete.

Verweer LHV

De LHV tekent bij de ACM bezwaar aan tegen de boete (Nota bene: er is hier sprake van bestuursrecht, niet strafrecht. Daarom is er eerst een bezwaarprocedure, alvorens de rechter aan zet is). Een externe onafhankelijke adviescommissie oordeelt in maart 2012 dat de LHV de Mededingingswet niet heeft overtreden en adviseert de boete ongedaan te maken.

Besluit ACM in tweede aanleg

De ACM legt dit advies naast zich neer. Zij schrapt wel de twee persoonlijke boetes en verlaagt de boete voor de LHV van 7,7 naar 5,9 miljoen euro. De LHV gaat in beroep bij de rechter.

Uitkomst rechtbank

Op 17 december 2015 doet de Rechtbank van Rotterdam uitspraak: de LHV heeft de Mededingingswet niet overtreden. De boete wordt geschrapt.

III ZEGELVERBREKING

In de nacht van 10 op 11 april 2010 verbreekt een bewaker de verzegeling van de kamer waar de ACM bezig is met onderzoek.

Maatregel

De LHV krijgt een boete van 52.000 euro opgelegd.

Verweer LHV

De LHV maakt bezwaar bij de ACM omdat zij van oordeel is dat niet de vereniging de wet heeft overtreden, maar de bewaker die in dienst is van een extern bedrijf.

Uitkomst rechtbank

In juni 2012 verlaagt de rechter de boete naar 23.000 euro omdat hij oordeelt dat de

LHV medeverantwoordelijk is geweest voor het gedrag van de bewaker. De LHV gaat hiertegen in hoger beroep bij het College van Beroep voor het Bedrijfsleven.

Uitkomst rechtbank hoger beroep

In juni 2014 wordt de LHV gezuiverd van alle blaam. De boete wordt door de rechter in zijn geheel geschrapt.

de boete van 7,7 naar 5,9 miljoen euro en trok ze de persoonlijke boetes voor twee LHV-functionarissen in.

Los hiervan heeft een geldboete gespeeld wegens verbreking van de verzegeling van een deur in het LHV-pand. Dat speelde in de nacht van 10 op 11 april 2010, dus in de dagen dat het onderzoek op het LHV-kantoor nog volop liep. Een bewaker die laat in de avond een rondgang door het gebouw maakte, heeft de verzegelde deur opengegooid. Ondanks duidelijke waarschuwingen op de deur dat niemand daaraan mocht

komen. De ACM vond dat de LHV daarvoor verantwoordelijk was en legde een boete op. De LHV heeft daartegen bezwaar aangekend, waarna de vereniging naar de rechter stapte. Die stelde in 2014 de LHV in het gelijk.

■ Enorme schade

De schade van dit alles was groot. Niet alleen voor de LHV zelf, die in vijf jaar tijd 1 miljoen euro spendeerde aan juridische procedures en advocatenkosten, maar ook vanuit het oogpunt van patiëntenzorg.

‘Medewerkers werden in kamers geroepen om te worden gehoord’

‘Het effect van de ACM-boetes is indirect zeer schadelijk geweest voor de patiënt’

Volgens Rick Schenau, LHV-bestuurslid en kringbestuurder Twente, ontstond er een angstcultuur waardoor huisartsen niet meer durfden samen te werken en er nauwelijks vernieuwingen op gang kwamen. “Kringbestuurders stapten op uit angst voor invallen van ACM en mogelijke persoonlijke boetes. Allerlei samenwerkingsverbanden werden opgeheven. Wij hadden in Oost-Nederland bijvoorbeeld een samenwerkingsverband om de huisartsbezetting in de regio te bevorderen. Het is moeilijk om vacatures op het platteland vervuld te krijgen. Maar daar zijn we mee opgehouden, uit angst dat ACM daarin een vorm van marktverdeling zou zien. En zo zijn er talloze voorbeelden te noemen van projecten die zijn gestopt of nooit van de grond zijn gekomen.”

Hennink herkent dat: “De opstelling van de ACM heeft averechts uitgepakt. Er ontstond een verkramping door angst voor de toezichthouder omdat die had laten zien niet terug te deinzen voor miljoenenboe-

TOEZEGGINGSBESLUIT BESTUURDERS EN MEDEWERKERS LHV

Los van de kwesties uit dit artikel, heeft er een andere gespeeld. In 2012 heeft de ACM een zogenaamd toezeggingsbesluit genomen met daarin dwingende maatregelen die uitsluitend de bestuurders en medewerkers van de LHV betroffen. Op 17 december 2015 heeft de ACM het Toezeggingsbesluit ingetrokken. Zie voor meer informatie www.lhv.nl/mededinging.

NIEUW TOEZICHTBELEID ACM EERSTELIJNSZORGVERLENERS

In 2010 is de ACM met veel overmacht binnengevallen op zes locaties van de LHV. Dat zou anno 2016 niet meer gebeuren omdat de toezichthouder haar beleid heeft bijgesteld. In september 2015 publiceerde ACM nieuwe ‘Uitgangspunten toezicht op zorgaanbieders in de eerste lijn’. Kern is dat de ACM in beginsel eerst in gesprek gaat om te kijken of er sprake is van ongeoorloofd gedrag bij eerstelijnszorgverleners. Als zij die conclusie trekt, krijgen de betrokkenen de gelegenheid om hun gedrag te corrigeren, zonder dat er een boete wordt opgelegd. Alleen in het uiterste geval en in laatste instantie zal er worden gegrepen naar het instrument van de boete. Meer informatie hierover vindt u op www.lhv.nl/mededinging.

tes. Dat speelde ook bij andere eerstelijns-hulpverleners en elders in de zorg. Velen durfden niet meer vrijuit samenwerkingsafspraken te maken. Het effect van de ACM-boetes is daardoor indirect zeer schadelijk geweest voor de patiënt.”

■ Koersverandering

Na de zomer van 2015 begon ACM van koers te veranderen. LHV-voorzitter Ella Kalsbeek kreeg van ACM-voorzitter Chris Fonteijn te horen dat de toezichthouder een document ging publiceren met een toelichting op de wijze waarop zij haar toezicht uitvoert. “De strekking ervan was dat ACM het toezicht verzachtte. Als huisartsen, patiëntenverenigingen en zorgverzekeraars gezamenlijk tot afspraken komen, beschouwt ACM dat als een zaak die zij niet hoeft te onderzoeken. Pas als er een klacht over binnenkomt, gaat zij ernaar kijken. Als er een probleem is met de Mededingingswet krijgen de betrokken partijen een waarschuwing en kunnen ze maatregelen nemen. In dat stadium wordt er niet meteen een boete opgelegd, maar krijgen partijen de gelegenheid zichzelf te corrigeren.” Die toelichting gaf volgens Kalsbeek al veel lucht.

■ Normalisatie

Alle zaken samen hebben veel tijd, geld en energie gekost. “Niemand is hier wijzer van geworden. De LHV niet, de ACM niet, de zorgverleners niet en de patiënt niet”, zegt Hennink. “We gaan overigens nog onderzoeken of de juridische kosten op ACM verhaald kunnen worden, maar door het gewijzigde beleid en de constructieve opstelling van de ACM anno 2016 is het gelukkig vooral tijd voor normalisatie. Na bijna zes jaar stagnatie kunnen we weer vooruit.” Schenau: “Wij zijn blij dat we als huisartsen zonder verkramping met patiëntenorganisaties en verzekeraars om tafel kunnen gaan zitten om afspraken te maken over de invulling van de patiëntenzorg in onze regio. Dat is echt in ieders belang. Mooi dat ACM dat nu toestaat en de dreiging van plotselinge invallen en boetes uit de lucht is, maar we moeten wel kijken of dit een duurzame oplossing is. Als het een soort van ‘gedoogsituatie’ is, blijft het kwetsbaar.” Kalsbeek heeft er vertrouwen in dat huisartsen met een gerust hart initiatieven van de grond kunnen tillen. “Ik vind het zeer verheugend dat we deze moeilijke periode achter ons kunnen laten. Laten we de nieuwe kansen benutten.” ■